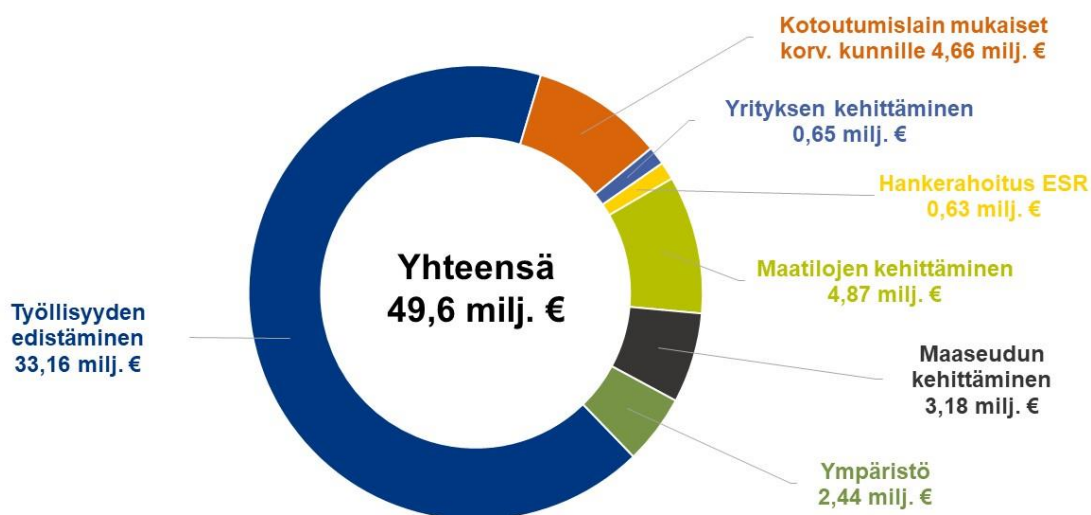

Hämeen ELY-keskuksen rahoituskatsaus 1–6 2022

ELY-keskuksen kautta virtasi rahaa Hämeen maakuntiin alkuvuonna lähes 50 miljoonaa euroa

Hämeen ELY-keskuksen toimialueen maakuntien työllisyyden, yritystoiminnan, maaseudun ja ympäristön kehittämistä rahoitettiin tammi-kesäkuussa kaikkiaan 49,6 miljoonalla eurolla. Suurin osa kokonaisuudesta kohdistui työllisyyden edistämiseen. Alueen yrityksiä tuettiin eri rahoitustoimenpitein 19,4 miljoonalla eurolla. Yritystukirahoituksen osalta alkuvuosi on ollut poikkeuksellinen, sillä päätöksenteko EU-ohjelmakauden 2021–2027 varojen osalta ei ole ollut mahdollista. Maatiloilla panostettiin uusiutuvaan energiaan.

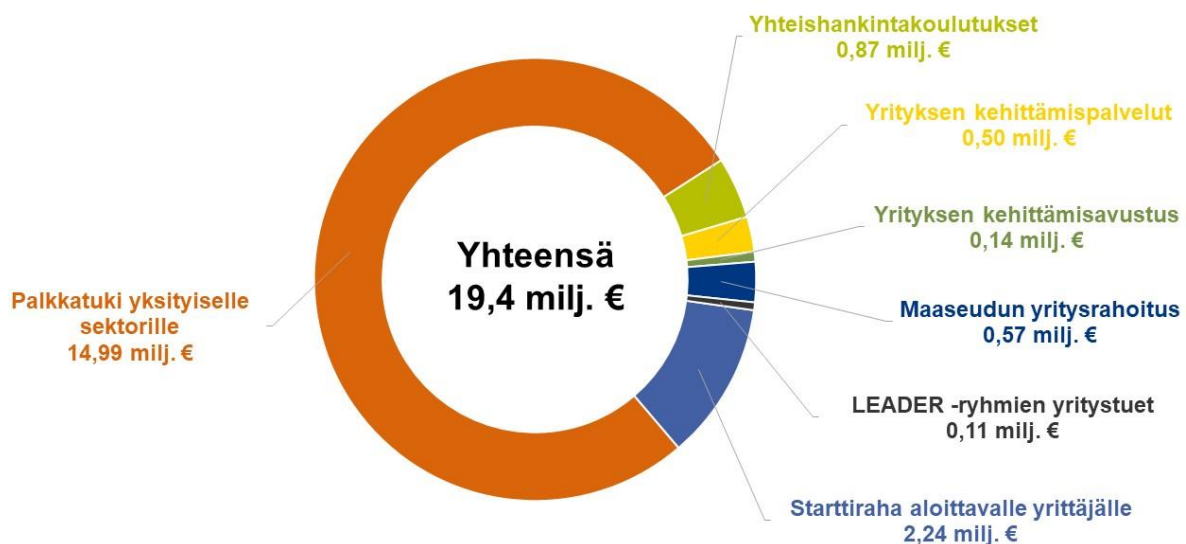

KUVA 1. Hämeen ELY-keskuksen rahoitus Hämeessä tammi-kesäkuu 2022.

Hämeen ELY-keskuksen elinkeinovastualueen johtaja **Vesa Jouppilan** mukaan ”alkuvuoden rahoituspäätöksissä korostuvat panostukset yritysten toimintaedellytysten turvaamiseen, uusien yritysten käynnistämisen tukemiseen ja erityisesti työllisyyden edistämiseen. Harmittavasti EU-rahastojen ohjelmakausien vaihtuminen ja tekniset siirtymätoimet ovat tuoneet tilapäistä kitkaa yksittäisiin rahoitusmuotoihin. Käytettävissä on kuitenkin onneksi ollut useita rahoituslähteitä. Erityisesti yritys kohtaisten kehittämishankkeiden rahoituksen osalta on ollut haasteita, kun uudet järjestelmät eivät ole vielä toistaiseksi mahdollistaneet päätösten tekemistä. Asiaan on luvassa korjaus syys-lokakuun aikana. Rahoitushaut ja valmistelutoimet on kuitenkin päästy käynnistämään. Yritysten kasvun kannalta tärkeät osaajien saatavuus ja yleisemmin kohtaannon haasteet ovat konkretisoituneet erityisesti rekrykoulutusten ja palkkatuen kysynnän kasvuna. Reilun kolmanneksen määrärahojen myönnön lisäys edellisvuoden vastaavaan ajanjaksoon verrattuna on tuonut ilahduttavan runsaasti uusia työllisiä erityisesti yksityiselle sektorille”.

Yritysten toimintaedellytysten edistämiseen 19,4 miljoonaa euroa

Yritysten toimintaedellytyksiä edistettiin useilla rahoituslähteillä. Työllisyyden edistämisen määrärahoista palkkatukea yksityiselle sektorille maksettiin 14,99 miljoonaa ja starttirahaa aloittaville yrittäjille 2,24 miljoonaa. Yritysten kanssa yhteistyössä toteutettavia yhteishankintakoulutuksia rahoitettiin 0,87 miljoonalla. Yrityksen kehittämisavustusta ei EU-ohjelmakauden vaihtumisen myötä voitu vielä alkuvuonna myöntää, mutta vanhasta ohjelmakaudesta myönnettiin 0,14 miljoonaa euroa. Yrityksen kehittämisspalveluiden tuotteita (analyysi, konsultointi ja koulutus) rahoitettiin 0,50 miljoonalla. Maaseudun yritysrahoitusta myönnettiin 0,57 miljoonaa euroa ja LEADER-ryhmien yritystukia 0,11 miljoonaa. Kaikkiaan alueen yrityksiin kohdistui rahoitusta 19,42 miljoonan euron edestä. Vuonna 2021 vastaavana ajankohtana yrityksiin kohdistunut kokonaisrahoitus oli 21,28 miljoonaa euroa.

KUVA 2. Hämeen ELY-keskuksen yrityksiin kohdistunut rahoitus tammi-kesäkuu 2022.

Yksityiselle sektorille ja kuntiin työllistäminen kasvoi selvästi

Alkuvuonna työttömyys- ja lomautusluvut jatkoivat edelleen laskusuunnassa ja uusia työttömyysjaksoja alkoi edellisvuosia vähemmän. Työttömien määrä on kuitenkin edelleen koronakriisiä edeltänyttä aikaa korkeammalla tasolla. Pitkäaikaistyöttömien määrä kääntyi viimein keväällä vuositason laskuun, mutta erityisesti yli kaksi vuotta yhtäjaksoisesti työttömänä olleiden määrä on korkea ja kasvaa edelleen sekä vuosi- että kuukausitasolla. Uusia avoimia työpaikkoja oli julkisessa työväilytyksessä edelleen runsaasti. Kohtaanto-ongelmat työmarkkinoilla jatkuvat, ja ammattitaitoisen työvoiman saatavuus on alueen yrityksille suuri kasvun este.

Palkkatukipäätöksiä työllistämisen ja työllistymisen tueksi tehtiin selvästi enemmän kuin vuosi sitten. Päätöksiä tehtiin yhteensä 21,37 miljoonalla eurolla, mikä on 5,64 miljoonaa enemmän kuin vuosi sitten vastaavaan aikaan. Yksityiselle sektorille työllistämiseen maksettiin palkkatukea 14,99 miljoonaa, josta 34 prosenttia Kanta-Hämeeseen ja 66 prosenttia Päijät-Hämeeseen. Tämä on yli neljä miljoonaa enemmän kuin vuosi sitten. Kuntiin ja kuntayhtymiin työllistämiseen ja työllistymiseen maksettiin palkkatukea 5,56 miljoonaa euroa osuuden jakautuessa lähes tasan molempiin maakuntiin. Määrä kasvoi vuodentakaisesta 1,63 miljoonalla. Palkkauksiin valtion hallintoon työllistämiseen käytettiin 0,83 miljoonaa eli lähes saman verran kuin vuosi sitten. Tästä 44 prosenttia kohdistui Kanta-Hämeeseen ja 56 prosenttia Päijät-Hämeeseen. Alkuvuoden aina työllistettynä aloitti runsaat 2200 TE-toimiston ja työllisyyden kuntakokeilujen asiakasta, kun vuosi sitten määrä oli noin 1800. Heistä yksityiselle sektorille työllistettynä aloitti yli 1400 henkilöä, kuntiin työllistettynä vajaat 800 ja valtiolle työllistettynä noin 30. Yksityisellä sektorilla työllistettynä aloittaneiden määrä kasvoi vuodentakaisesta 21 prosenttia, kuntiin työllistettynä aloittaneiden määrä 27 prosenttia ja valtiolle työllistettynä aloittaneiden määrä 60 prosenttia.

Työllisyyspoliittisiin avustuksiin kolmannelle sektorille kohdistettiin 1,83 miljoonaa euroa, mikä on lähes saman verran kuin vuosi sitten.

Starttirahan käyttö sekä starttirahalla perustettujen yritysten määrä kasvoi alkuvuoteen 2021 verrattuna. Uusia yrityksiä starttirahan avulla syntyi Hämeeseen alkuvuoden aikana noin 230. Määrä on kasvanut myös korona-aikaa edeltävään aikaan verrattuna. Starttirahoihin käytettiin kaikkiaan 2,24 miljoonaa euroa osuuden jakautuessa melko tasan Hämeen molempiin maakuntiin. Uusia yrityksiä syntyi muun muassa mainontaan ja markkinointiin, kaupan ja terveydenhuollon aloille, psykologipalveluihin, fysioterapiaan, ICT- ja ravintola-alaille, rakentamiseen, valokuvaukseen ja kosmetologipalveluihin.

Yritysten työvoiman saatavuusongelmia on alkuvuonna ratkaistu yli 50 yrityksen kanssa yhdessä hankituilla RekryKoulutuksilla, joissa on ollut mukana yli 80 koulutettavaa. Uusia osaajia on koulutettu elintarviketeollisuuteen, puunjalostukseen, rakennusalaan, ohjelmistokehittäjiksi sekä myynnin, markkinoinnin ja digitaalisen liiketoiminnan osaajiksi. Kaikkiaan yhteishankintakoulutuksia hankittiin noin 0,87 miljoonalla eurolla, josta Kanta-Hämeen osuus oli 0,36 miljoonaa ja Päijät-Hämeen 0,50 miljoonaa. Osa keväällä hankituista koulutuksista käynnistyy vasta syksyllä.

Työelämän osaajatarpeisiin vastataan myös ammatillisilla lisä- ja täydennyskoulutuksilla. Hämeessä on järjestetty muun muassa työelämään palaaville sairaanhoitajille täydennyskoulutus, yrittäjäkoulutuksia, lupakorttikoulutuksia, robotiikka- ja 3D-mallintamiskoulutuksia sekä rakennus-, metalli- ja varastoalan täydennyskoulutuksia. Ammatillisia lisä- ja täydennyskoulutuksia hankittiin yhteensä noin 1,05 miljoonalla eurolla, josta Kanta-Hämeeseen 0,54 miljoonalla ja Päijät-Hämeeseen 0,51 miljoonalla.

Kaikkiaan työvoimakoulutuksia eli yhteishankintakoulutuksia, ammatillisia lisä- ja täydennyskoulutuksia sekä maahanmuuttajien kotoutumiskoulutuksia hankittiin 5,26 miljoonalla eurolla, josta 2,32 miljoonaa euroa kohdentui Kanta-Hämeen koulutushankintoihin ja 2,94 miljoonaa

euroa Päijät-Hämeen hankintoihin. Kotoutumiskoulutusten osuus kokonaishankintamäärärahasta oli 3,33 miljoonaa euroa (63 %), josta Kanta-Hämeen osuus oli 1,41 miljoonaa ja Päijät-Hämeen 1,92 miljoonaa. Kaikkiaan työvoimakoulutuksissa oli alkuvuonna kuukaudessa keskimäärin noin 1100 oppilasta, joista kolmannes maahanmuuttajien kotoutumiskoulutuksissa.

TE-toimiston ja kuntakokeilun asiakkaiden käytössä olevia ostopalveluita on suunnattu erityisesti asiakkaiden yksilölliseen työnhakuun. Ryhmälle toteutettavien valmennuspalveluiden trendi on ollut viime vuodet asiakasmäärissä ja määrärahojen käyttämisessä laskeva. Kuntakokeilut ovat käyttäneet ostopalveluita viime vuotta aktiivisemmin. Suuren osan pidempään työttömänä olleiden, sekä nuorten ja vieraskielisten työnhakija-asiakkaiden siirtyminen kuntakokeiluihin näkyy ostopalveluiden lisääntyneenä käyttämisellä kuntakokeiluissa. Ostopalveluiden ohjeistusta ja palveluntuottajien toimintaa on muokattu vastaamaan uutta työvoimapalvelumallia julkisen TE-palvelun tueksi.

Kotoutumislain mukaisia korvauksia maksettiin 4,7 miljoonaa euroa

Kanta- ja Päijät-Hämeen kunnat saivat valtiolta 1,33 miljoonaa euroa kotoutumislain (1386/2010) mukaisia laskennallisia korvauksia pakolaisten kotoutumisen edistämiseen. Tämä on 0,25 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuosi sitten. Kanta-Hämeeseen maksettiin 0,66 miljoonaa ja Päijät-Hämeeseen 0,67 miljoonaa euroa. Laskennalliset korvaukset on tarkoitettu kunnassa käytettäväksi pakolaisten ohjaukseen ja neuvontaan sekä muuhun kotoutumista tukevaan toimintaan.

Laskennallisten korvausten lisäksi kunnille maksettiin kotoutumiseen liittyviä menoja (tulkkaus- ja kääntökustannukset, alkukartoituskorvaukset, sosiaali- ja terveystieteiden erityiskorvattavat kustannukset) 3,33 miljoonalla eurolla. Tämä on 0,34 miljoonaa enemmän kuin vuotta aiemmin. Kanta-Hämeen kunnille maksettiin 0,93 miljoonaa ja Päijät-Hämeen kunnille 2,40 miljoonaa.

Kotoutumislain mukaisia korvauksia maksetaan kunnille, jotka ovat tehneet ELY-keskuksen kanssa sopimuksen pakolaisten vastaanotosta ja kotoutumisen edistämisestä ja joilla on lisäksi voimassa oleva kotouttamisohjelma.

Yritystukirahoituksen osalta poikkeuksellinen alkuvuosi

Tammi-kesäkuussa Kanta- ja Päijät-Hämeeseen myönnettiin yritysten kehittämisen rahoitusta 0,65 miljoonaa euroa. Yrityksen kehittämisavustusta on myönnetty noin 0,14 miljoonaa euroa ja yrityksen kehittämis- ja palveluiden tuotteita (analyysi, konsultointi ja koulutus) noin 0,50 miljoonaa.

Kanta-Hämeessä yrityksen kehittämisavustusta myönnettiin yhdelle hankkeelle. **Allwatec Oy** sai 49 920 euroa Possut baanalle -kansainvälistymishankkeen toteutukseen. Päijät-Hämeessä rahoitettiin kolme hanketta. **Velcron Oy** sai 35 940 euroa kansainvälisen liiketoiminnan kehittämiseen, **MYLO Design Oy** 31 324 euroa kansainvälistymishankkeeseen ja **Gimara Oy** 25 970 euroa Function the Trainer - monimuotoistuvaa työelämää Suomessa ja eettistä rekrytointia lähtömaassa -hankkeeseen.

Alkuvuosi oli yritysten kehittämisen osalta poikkeuksellinen, sillä Suomen rakennerahasto-ohjelma (Kestävää kasvua ja työtä 2014–2020) on päättynyt yritystukien osalta 31.10.2021. Hämeen osalta uuden rakennerahasto-ohjelmakauden (Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027) yritysrahoitushaut on saatu käynnistettyä uudessa EURA2021 -järjestelmässä maaliskuussa.

Ensimmäiset yritysrahoitushakujaksot on saatu päätökseen 29.4.2022. Ensimmäisen hakujakson hankehakemuksia käsitellään parhaillaan, mutta päätöksenteko EU-ohjelmakauden 2021–2027 varojen osalta ei valitettavasti vielä ole mahdollista. Tarkoitus on, että päätöksiä EURA2021 -järjestelmän kautta jätetyistä hakemuksista voitaisiin tehdä syksyllä 2022, jolloin hanketoiminta käynnistyy täysipainoisesti.

Kanta-Hämeen osalta ensimmäinen hakujakso tuotti yhteensä 22 hakemusta, joissa haettiin avustusta yhteensä 1,26 miljoonaa euroa. Kyseisellä hakujaksolla avustusta on käytössä 0,76 miljoonaa.

Päijät-Hämeen osalta ensimmäinen hakujakso tuotti yhteensä 24 hakemusta, joissa haettiin avustusta yhteensä 2,13 miljoonaa euroa. Kyseisellä hakujaksolla avustusta on käytössä 0,64 miljoonaa.

- Ensimmäisen hakujakson perusteella yrityksen kehittämisavustus kiinnostaa edelleen Hämeen yrityksiä. Hämeessä on haettu hankkeisiin enemmän avustusta, kuin mitä on hakujaksolla käytössä. Toinen yritysrahoituksen hakujakso on ollut avoinna 2.5.2022 - 12.8.2022, Hämeen ELY-keskuksen rahoitusyksikön päällikkö **Sinikka Kauranen** kertoo.

Yrityksen kehittämisavustuksen käynnistyttyä uuden rakennerahasto-ohjelman alla on yritysten kasvuun ja kansainvälistymiseen liittyen ollut haettavissa myös kansallista rahoitusta kasvun kiihdyttämisohjelman sekä kansainvälisen kasvun kiihdyttämisohjelman RRF- rahoituksen kautta.

- Kiinnostus kyseisiä rahoituksia kohtaan on ollut selkeästi kasvussa ja ne voivat olla varteenotettava vaihtoehto kehittämisavustuksen rinnalla, toteavat Hämeen Team Finland -koordinaattorit **Matti Nykänen** ja **Tuomo Kauha**.

Team Finland -toiminta täyttää tänä vuonna kymmenen vuotta. ELY-keskukset koordinoivat maakunnallista TF-toimintaa molemmissa Hämeen maakunnissa. Verkostoihin kuuluvat ydintoimijoina ELY, Finnvera, Business Finland, TE-toimisto ja ulkoministeriön ulkomaanverkosto sekä seudulliset yrityspalvelutoimijat ja oppilaitokset. Team Finland-toiminnan palvelupolkua on kehitetty vuoden 2021 lopulta. Syksyn aikana uutta ilmettä, palveluita ja rahoituksia pyritään jalkauttamaan myös Hämeessä sekä yrityksiä että sidosryhmien suuntaan.

Molempien maakuntien pienet ja keskisuuret yritykset käyttivät aktiivisesti ELY-keskuksen Yritysten kehittämispalveluja. Alkuvuoden aikana Analyysi-, Konsultointi- ja Koulutuspalveluihin myönnettiin rahoitusta yhteensä noin 0,50 miljoonaa euroa. Palveluihin on myönnetty rahoitusta edellisvuotta enemmän. Tätä kuitenkin selittää, että vuonna 2021 päätösten teko aloitettiin vasta maaliskuussa. Suurin osa rahoituksesta (0,41 miljoonaa) kohdistui Konsultointi-palveluun. Erityisen suosittu oli Kasvun ja kansainvälistymisen konsultointi, jossa on edistetty muun muassa yritysten omistajanvaihdoksia. Maalis-kesäkuun hakemusmäärien perusteella Analyysi- ja Konsultointi-palvelujen kysyntä on varsinkin Kanta-Hämeessä kasvanut edellisen vuoden vastaavaan aikaan verrattuna.

Kaikki yritystuet löytyvät maakunnittain <https://rakennerahastot.fi/etusivu> -sivuston Etelä-Suomen osiosta <https://rakennerahastot.fi/etela-suomi-rahoitetut-hankkeet>.

ESR-hankkeiden keskiössä digitaitojen kehittäminen

Alueellisiin ESR-hankkeisiin myönnettiin Hämeeseen yhteensä noin 0,63 miljoonaa euroa. Hankkeita rahoitettiin seitsemän. Rahoitus meni kokonaisuudessaan Päijät-Hämeeseen.

Rakennerahasto-ohjelma Kestävää kasvua ja työtä 2014–2020 on päättymässä ESR-rahoituksen osalta. Kauden viimeisimmät hankkeet ovat nyt käynnistymässä. Käytettävissä on vielä ollut REACT EU -rahoitusta, joka on tarkoitettu digitaalisen osaamisen kehittämiseen sekä yritysten nopean muutoskyvykkyyden edistämiseen.

Rahoitusta sai esimerkiksi **Päijät-Hämeen liiton** Asiakaspalvelun digituki- ja ohjaustaidot -hanke (113 018 euroa). Hankkeessa keskitytään parantamaan kuntien asiakaspalvelutyötä tekevien henkilöiden osaamisvajetta, joka on aiheutunut lisääntyneestä digitaalisten järjestelmien määrästä ja asiakkaille annettavan tuen määrästä. Hankkeen tavoitteena on lisätä julkisen sektorin

asiakasrajapinnassa työskentelevien digiosaamista ja erityisesti digipalvelujen neuvonnan ja palveluohjauksen osaamista.

Työteho-seura ry sai rahoitusta (79 480 euroa) Rakennustyömaiden työnjohdon digitaalisten vahvistaminen (DigiMestari) -hankkeeseen. Hankkeen tavoitteena on muun muassa kartoittaa rakennustyömaiden nykytilanne ja tulevaisuuden visiot digitalisaation hyväksikäytössä, muodostaa kuva henkilöstön lähitulevaisuuden digitalisaation osaamistarpeista ja rakentaa koulutusmateriaalia vastaamaan osaamistarpeita rakennusalan eri osa-alueilla.

Päijät-Hämeen Liikunta ja Urheilu ry:lle myönnettiin 79 600 euroa Urheiluseurojen Digispurtti -hankkeeseen, joka vastaa korona-ajan entisestään pahentamiin urheiluseuratoiminnan haasteisiin. Hankkeessa parannetaan alueen urheiluseurojen digitaalisia työkaluja ja digitaalisten työkalujen hyödyntämistä ja tätä kautta lisätään seuratoiminnan ja valmennuksen laatua, harrastajamääriä ja vapaaehtoistoiminnan houkuttavuutta sekä ehkäistään dropout -ilmiötä.

Suomen ympäristöopisto SYKLI Oy:lle myönnettiin 55 550 euroa ylimaakunnallisen (Uusimaa, Päijät-Häme) SEURAAVA SIIRTO - Pk-yritykset vihreään siirtymään -hankkeen toteutukseen. Tavoitteena on kehittää pk-yritysten osaamista ja käytäntöjä vähähiiliseksi, pienentää yritysten hiilijalanjälkeä ja edistää vihreää siirtymää käytännössä.

Uusi ohjelmakausi, Uudistuva ja osaava Suomi 2021-2027, on käynnistynyt ja ensimmäinen avoin ESR+ -haku on ollut auki. Hanketoiminta käynnistyy täysipainoisesti uusin sisällöin syksyllä 2022.

Kaikki rahoitetut ESR-hankkeet löytyvät maakunnittain <https://rakennerahastot.fi/etusivu> -sivuston Etelä-Suomen osiosta <https://rakennerahastot.fi/etela-suomi-rahoitetut-hankkeet>.

Maaseudun yritysrahoituksessa runsaasti hakemuksia vireillä

Maaseudun kehittämisen kokonaisrahoitus pysyi lähes samalla tasolla kuin edellisenä vuonna vastaavaan aikaan. Maaseudun kehittämisen siirrytään ensi vuonna uudelle ohjelmakaudelle, ja tämä vuosi on ollut vielä ns. siirtymäkausia, jolloin rahoitusta on ollut käytettävissä erityisesti kehittämishankkeisiin hyvin rajoitetusti. Rahoitusta myönnettiin yhteensä 3,18 miljoonaa euroa, josta suuri osa eli 1,83 miljoonaa oli Leader-ryhmien hanke- ja yritystukia. Leader-ryhmien rahoitusta on paikallisesti hyödynnetty hyvin. Erityisen paljon tehtiin uusia päätöksiä erilaisille yleishyödyllisille kehittämishankkeille ja investoinneille. ELY-keskuksen suoraan hankerahoitukseen käytettiin 0,78 miljoonaa ja ELY-keskuksen myöntämiin yritystukiin 0,57 miljoonaa.

Uusia maaseudun kehittämishankkeita rahoitettiin yhteensä kuusi. Hankkeista kaksi on usean ELY-keskuksen kattavia alueiden välisiä hankkeita.

- Uusina hankkeina rahoitettiin muun muassa maaseudun yritystoimintaa edistävä neuvonta- ja aktivointihanke, palveluyritysten vähähiilisiä energiaratkaisuja edistävä hanke ja maatalouden vähähiilisyysratkaisuja edistävä yhteistyöhanke. Kehittämishankkeiden hakemuksia tuli alkuvuodesta vireille hyvin vähän, koska rahoitustilanne oli potentiaalisilla hakijoilla hyvin tiedossa ja muissa rahoitusvälineissä oli hakuja käynnissä, Hämeen ELY-keskuksen kehittämispäällikkö **Timo Kukkonen** kertoo.

Kanta- ja Päijät-Hämeessä toteutetaan esimerkiksi **ProAgria Etelä-Suomi ry:n** Onnistumme yhdessä Hämeessä -hanke, jonka tavoitteena on edistää Hämeen maakuntien maaseutualueiden elinkeinotoiminnan kasvua ja elinvoimaisuutta. Hanke vastaa Hämeen alueelliseen maaseutusuunnitelmaan, jotta Hämeen maaseudusta rakentuisi suunnitelman vision mukaisesti ”uudistuva ja vetovoimainen vihreän kasvun suunnannäyttäjä”. **Hämeen ammattikorkeakoulu Oy:n** Uudistavan viljelyn osaamisen ja digitalisaation kehittäminen Hämeessä -hankkeessa edistetään

uudistavan viljelyn toimintatapojen tuntemusta ja osaamista Kanta- ja Päijät-Hämeen maataloilla koulutuksen ja osallistavan pienryhmätyöskentelyn kautta.

ELY-keskuksen myöntämän maaseudun yritysrahoituksen määrä väheni alkuvuoteen 2021 verrattuna, mutta hakemuksia on paljon vireillä. Kanta-Hämeeseen myönnettiin yritysrahoitusta 0,45 miljoonaa euroa kuudelle hankkeelle ja Päijät-Hämeeseen 0,12 miljoonaa viidelle hankkeelle. Investointeja ovat tehneet esimerkiksi elintarvikkeita jalostavat yritykset. Kanta-Hämeessä suurin tuen saaja oli **Matti Tuomola Oy**, jolle myönnettiin 142 503 euroa vihannesten pesuhallin rakentamiseen. **Karotia Oy** sai 133 258 euroa kuorimon tuotantotilojen rakentamiseen ja **Perhon Pakkaamo Oy** 107 978 euroa lajittelulinjainvestointiin. Päijät-Hämeessä suurin tuki myönnettiin **Hämeenniemen tilan** kehittämisinvestointiin (63 070 euroa). **Konehuolto A. Lilja** sai 21 311 euroa toimitilan hankintaan ja **Tenmark Service Oy** 15 170 euroa CNC-sorvin hankintaan.

LEADER-yritystukia myönnettiin alkuvuoden aikana 13 hankkeelle yhteensä 0,11 miljoonaa euroa. Muutamien hankkeiden toteutusalue on Hämeen ulkopuolella. Eniten rahoitettiin muun palvelutoiminnan hankkeita (6). Maaseutumatkailussa ja puun jatkojalostuksessa rahoitettiin molemmissa kaksi hanketta. Kanta-Hämeessä suurin tuen saaja oli **Plastiset Oy**, joka sai 32 913 euroa energiatehokkaiden suulakepuristuslinjojen hankintaan. **Laserilla Oy** sai 7 753 euroa sekä kannettavan lasermerkkauslaitteiston hankintaan että turvallisen tavarankäsittelyn varmistamiseen. **Puusepäntiike Hannes Oy** sai 7 060 euroa vannesahan, pyörösahan ja reunanauhahiomakoneen hankintaan. Päijät-Hämeen rahoitettiin kolme hanketta. Suurin tuki 27 850 euroa kohdentui **Heinolan Heinäsaari Oy:n** toiminnan käynnistämiseen.

Leader-ryhmien hanketukia myönnettiin 1,73 miljoonaa euroa ja rahoitettiin 59 hanketta. Kanta-Hämeessä tukea saivat muun muassa **Parolan Visa ry** (55 354 euroa) Koko perhe futaamaan -hankkeeseen, **Hauhon Metsästysseura ry** (37 702 euroa) lahtivajaan, **Vanajavesisäätiö sr** (13 889 euroa) esiselvitykseen kylien luonnon monimuotoisuutta edistävän kansainvälisen hankkeen käynnistämiseksi, **Tammelán kunta** (28 000 euroa) Tammelán liikuntapuiston lähivirkistysalueen kehittämishankkeeseen ja **Ypäjän kunta** (23 852 euroa) Ypäjän Pumptrack-rataan.

Päijät-Hämeessä **Sysmän Tainiovirta Oy** sai 144 000 euroa Vapaa Virtaankoski 2022–2023-hankkeeseen ja **Päijät-Hämeen Vesijärvisäätiö sr** 108 800 euroa Hola Lake II-Järvien kokonaisvaltaisen hoidon kehittäminen -hankkeeseen. Tukea myönnettiin lisäksi muun muassa **Lords of Disc Golf ry:lle** (79 560 euroa) Kippasuon frisbeegolfmaailman tapahtumakeskukseen, **Asikkalan Moottorikerho ry:lle** (72 513 euroa) Motocross- ja crosscountryradan rakentamiseen ja kunnostukseen sekä **Kärkölän Riistamiehet ry:lle** (61 330 euroa) riistamiesten majan saneeraukseen ja laajennukseen.

Lisätietoja rahoitetuista hankkeista löytyy [Hämeenraitin](https://hameenraitti.fi/hankerekisteri/) hankerekisteristä <https://hameenraitti.fi/hankerekisteri/>.

Maataloilla panostetaan uusiutuvaan energiaan

Maatalojen investointiavustuksia myönnettiin 1,79 miljoonaa euroa, josta 1,10 miljoonaa Kanta-Hämeeseen ja 0,69 miljoonaa Päijät-Hämeeseen. Lisäksi investointeihin myönnettiin korkotukea 0,94 miljoonan euron lainapääomalle. Suurimmat tukikohteet olivat energiatuotantoon ja tuotantorakennusten rakentamiseen sekä salaojitukseen. Suurimmat prosentuaaliset lisäykset olivat erityisesti aurinkoenergian tuotantoon.

Nuoren viljelijän aloittamisavustuksia myönnettiin 0,44 miljoonaa euroa, josta 0,21 miljoonaa Kanta-Hämeeseen ja 0,23 miljoonaa Päijät-Hämeeseen. Aloitustukiin myönnettiin lisäksi korkotukea 1,68 miljoonan euron lainapääomalle.

- Maatalouden investointiaktiivisuus on säilynyt Hämeessä kohtuullisella tasolla erityisesti kasvaneiden energiainvestointien ansiosta. Sen sijaan lypsykarjatalouden investoinnit ovat hiipuneet molemmissa maakunnissa hälyttävästi aikaisempien vuosien määriin verrattuna. Investointeja tai sukupolvenvaihdoksia suunnittelevien viljelijöiden on syytä ottaa huomioon, että lokakuussa päättyvien hakujaksojen jälkeen ELY-keskus voi seuraavan kerran ottaa vastaan ja myöntää maatalouden investointi- ja aloitustukia vasta alkuvuonna 2023. Tällöin käytössä ovat uuden EU-rahoituskauden varat ja uudet tukiehdot, kertoo maaseutuyksikön päällikkö **Kari Kivikko** Hämeen ELY-keskuksesta.

Sukupolvenvaihdosta suunnittelevan viljelijän on hyvä muistaa, että nuoren viljelijän aloitustukea voi saada vain viljelijä, joka on hakemuksen tullessa vireille alle 41-vuotias ja jonka tilanpidon aloittamisesta on kulunut alle kaksi vuotta. Jos jompikumpi määräaika alkaa lähestyä marras-joulukuussa 2022 tai vuoden 2023 alkupuolella, on aloitustukihakemus syytä jättää vireille viimeistään lokakuun aikana. Muussa tapauksessa aloitustuki jää saamatta.

Vesienhoitohankkeita tuettiin yli miljoonalla eurolla

Vapaaehtoisen metsiensuojeluohjelman (METSO) rahalla maksettiin tammi-kesäkuussa 2022 maanomistajille korvauksia yksityisen luonnonsuojelualueen perustamisesta sekä kauppahintoja luonnonsuojelutarkoituksiin tehdyistä maakaupoista kaikkiaan noin 1,18 miljoonaa euroa. Rahoituksesta 76 prosenttia kohdistui Kanta-Hämeeseen. METSO-ohjelman rahoitus laski molemmissa maakunnissa edellisvuoteen verrattuna. Ympäristöministeriön rahoittaman HELMI-elinympäristöohjelman rahoitusta soidensuojelun toteutukseen käytettiin 0,06 miljoonaa euroa, joka kohdistui Kanta-Hämeeseen.

Lisäksi HELMI-elinympäristöohjelman luonnonhoitotöitä hankittiin alkuvuonna noin 30 000 eurolla. Valtaosa tästä rahoituksesta kohdistui Päijät-Hämeeseen, ja siellä erityisesti Kutajärven Natura-lintuvesikohteen hoitokalastukseen Hollolassa.

Ympäristöhankkeiden toteutumisesta avustettiin yhteensä 1,04 miljoonalla eurolla. Tämä on 0,41 miljoonaa enemmän kuin vuosi sitten. Avustusten pääpaino on vesienhoitosuunnitelmien toimeenpanoa edistävissä pintavesien kunnostushankkeissa. Hankkeilla vaikutetaan yli 25 järven ja joen tilan paranemiseen ja viiden hyvässä ekologisessa tilassa olevan vesistön tilan säilymiseen Kanta- ja Päijät-Hämeessä. Lisäksi laaditaan pohjavesialueiden suojelusuunnitelma viidelle pohjavesialueelle ja parannetaan Riihimäen keskusta-alueen tulvariskien hallintaa.

Hämeen ELY-keskus tuki rakennusperinnön hoitoa myös alkuvuoden aikana. Rakennusperinnön hoitoon myönnettävien avustusten tavoitteena on säilyttää arvokasta kulttuuri- ja rakennusperintöä ja synnyttää kunnostushankkeilla aluetaloudellista hyötyä. Hakemusten arvioinnissa kiinnitettiin erityisesti huomiota korjauskohteen kulttuurihistorialliseen arvoon, toimenpiteiden vaikuttavuuteen ja kiireellisyyteen sekä perinteisiin ja erityisesti rakennusosien elinkaarta jatkaviin toimiin. "Lisäpisteitä" sai, jos hankkeella todettiin olevan laajempaakin vaikutusta lähiympäristössään hyvänä esimerkkinä kestävästä ja säilyttävästä korjaamisesta.

Avustuksia jaettiin yhteensä 133 000 euroa 39 hakijalle. Kanta-Hämeeseen kohdentui 78 500 euroa 23 kohteeseen ja Päijät-Hämeeseen 54 500 euroa 16 kohteeseen. Suurin osa hakijoista oli yksityishenkilöitä tai taloyhtiöitä, mutta myös Asikkalan ja Padasjoen kunnat olivat tarttuneet tilaisuuteen. Asikkala sai avustusta myllyrakennuksen ja Padasjoki Mainiemen sahan pelastamiseen tähtääviin toimiin. Avustusta myönnettiin moniin tyypillisiin toimiin, kuten esimerkiksi perinteisen ja jo harvinaiseksi käyneen paloista tehdyn peltikaton kunnostamiseen, kolmiorimahuopakaton tekemiseen,

hirsirungon kengittämiseen ja ikkunoiden korjaamiseen perinteisin menetelmin. Tänä vuonna useampi kohde sai avustuksen myös kuntotutkimuksen ja korjaussuunnitelman tekemiseen ja hätäkorjauksiin.

Lisätietoja:

Hämeen ELY-keskus:

Johtaja, Elinkeino, työvoima ja osaaminen, Vesa Jouppila, puh. 0295 025 013

Ylijohtaja Tommi Muilu, Hämeen ELY-keskus, puh. 0295 025 206

Rahoitus työllisyyden edistämiseen: Yksikön päällikkö Kari Sartamo, puh. 0295 025 098

Työvoimakoulutus/Yhteishankinnat: Johtava koulutusasiantuntija Anni Lautala, puh. 0295 025 069

Työvoimakoulutus/Kotoutumiskoulutus: Työvoimapalveluasiantuntija Anita Salonen puh. 0295 025 097

Kotoutumislain mukaiset korvaukset kunnille: Työvoimapalveluasiantuntija Anita Salonen puh. 0295 025 097

Yritysrahoitus ja hankerahoitus ESR: Yksikön päällikkö Sinikka Kauranen, puh. 0295 025 151

Maatilojen kehittäminen: Yksikön päällikkö Kari Kivikko, puh. 0295 025 060

Maaseudun kehittäminen: Kehittämispäällikkö Timo Kukkonen, puh. 0295 025 065

Maaseudun kehittäminen, yritysrahoitus: Rahoitusasiantuntija Kari Palvaila puh. 0295 025 082

Ympäristö, Metso- ja Helmi-ohjelmat: Luonnonsuojeluasiantuntija Riitta Ryömä, puh. 0295 025 134

Ympäristö, vesistökuunnostukset ja tulvat: johtava vesitalousasiantuntija Elina Laine, puh. 0295 025 107

Ympäristö, rakennusperintö: alueidenkäytön asiantuntija Hannele Kuitunen, puh. 0295 025 121

Tiedotus: Erikoissuunnittelija Sanna Paakkunainen. puh. 0295 025 159 ja viestintäasiantuntija Miira Jaakonaho 0295 025 176

www.ely-keskus.fi/hame -> alueen tila ja näkymät -> talous- ja elinkeinoelämä -> rahoituskatsaukset ->

TAULUKKO 1. Hämeen ELY-keskuksen rahoitus Hämeessä maakunnittain tammi-kesäkuussa 2022, miljoonaa euroa (*osa maakuntakohtaisista luvuista ei ole käytettävissä, joten Kanta- ja Päijät-Hämeen yhteenlaskettu luku ei vastaa taulukon yhteensä-saraketta)

	Kanta-Häme	Päijät-Häme	Yhteensä
<u>Rahoitus työllisyyden edistämiseen</u>			33,16 milj. €
Tukityöllistäminen ja starttiraha*			27,77
Työvoimakoulutus	2,32	2,94	5,26
Työvoimapalvelun erityistoimet*			0,13
<u>Kunnille maksettavat pakolaiskorvaukset</u>	1,59 milj. €	3,07 milj. €	4,66 milj. €
Kotoutumislain mukaiset laskennalliset korv. kunnille	0,66	0,67	1,33
Kotoutumiseen liittyvien menojen korvaaminen kunnille	0,93	2,40	3,33
<u>Yritysten kehittäminen</u>	0,29 milj. €	0,36 milj. €	0,65 milj. €
Yrityksen kehittämispalvelut	0,24	0,27	0,50
Yrityksen kehittämisavustus	0,05	0,09	0,14
Yritysten toimintaympäristöavustus	0	0	0
<u>Hankerahoitus ESR</u>	0 milj. €	0,63 milj. €	0,63 milj. €
TL3: Työllisyys ja työvoiman liikkuvuus	0	0	0
TL4: Koulutus, ammattitaito ja elinikäinen oppiminen	0	0	0
TL5: Sosiaalinen osallisuus ja köyhyyden torjunta	0	0	0
TL9: React-EU ESR	0	0,63	0,63
<u>Maatilojen kehittäminen</u>	2,66 milj. €	2,21 milj. €	4,87 milj. €
Nuoren viljelijän tilanpidon aloittaminen	0,97	1,15	2,12
Maatalouden investoinnit	1,69	1,06	2,75
<u>Maaseudun kehittäminen</u>	1,83 milj. €	1,35 milj. €	3,18 milj. €
Kehittämishankkeet	0,35	0,43	0,78
Maaseudun yritysrahoitus	0,45	0,12	0,57
LEADER-ryhmien hanketuet	0,95	0,77	1,73
LEADER-ryhmien yritystuet	0,07	0,04	0,11
<u>Ympäristö</u>	1,67 milj. €	0,77 milj. €	2,44 milj. €
Ympäristönsuojelu	0,63	0,41	1,04
METSO-ohjelman toteutus	0,90	0,28	1,18
HELMI-ohjelman soidensuojelun toteutus	0,06	0	0,06
HELMI-ohjelman muu toimeenpano	0,002	0,03	0,03
Rakennusperintö	0,08	0,05	0,13
<u>Yhteensä</u>	10,36 milj. €* 	11,33 milj. €* 	49,59 milj. €

* osa maakunnittaisista luvuista ei ole käytettävissä

TAULUKKO 2. Hämeen ELY-keskuksen jakama rahoitus Hämeessä tammi-kesäkuussa 2021 ja 2022, euroa.

RAHOITUSPÄÄTÖKSET €	1-6 2021	1-6 2022
RAHOITUS TYÖLLISYYDEN EDISTÄMISEEN	25 853 158	33 160 164
Tukityöllistäminen ja starttiraha	20 539 253	27 772 185
Työvoimakoulutus	5 243 678	5 258 331
Työvoimapaalvelun erityistoimet	70 227	129 648
KOTOUTUMISLAIN MUKAISET KORVAUKSET KUNNILLE	4 570 877	4 662 706
Kotoutumislain (1386/2010) mukaiset laskennalliset korvaukset kunnille	1 581 055	1 331 646
Kotoutumiseen liittyvien menojen korvaaminen kunnille	2 989 822	3 331 060
YRITYSTEN KEHITTÄMINEN	6 706 672	648 014
Yrityksen kehittämispalvelut	278 839	504 860
Yrityksen kehittämisavustus	6 427 833	143 154
Yritysten toimintaympäristöavustus	0	0
HANKERAHOITUS ESR	3 056 473	633 849
TL3: Työllisyys ja työvoiman liikkuvuus	0	0
TL4: Koulutus, ammattitaito ja elinikäinen oppiminen	1 629 552	0
TL5: Sosiaalinen osallisuus ja köyhyyden torjunta	1 426 921	0
TL9: REACT-EU:n ESR-toimenpiteet	0	633 849
MAATILOJEN KEHITTÄMINEN	9 470 805	4 870 374
Nuoren viljelijän tilanpidon aloittaminen	3 115 400	2 124 095
Maatalouden investoinnit	6 355 405	2 746 279
MAASEUDUN KEHITTÄMINEN	2 827 357	3 180 899
Kehittämishankkeet	592 035	778 960
Maaseudun yritysrahoitus	1 048 830	570 289
LEADER -ryhmien hanketuet	975 834	1 725 599
LEADER -ryhmien yritystuet	210 658	106 051
YMPÄRISTÖ	2 410 100	2 438 400
Ympäristönsuojelu	623 000	1 037 200
METSO-ohjelman toteutus	1 580 200	1 180 950
Helmi-ohjelman soidensuojelun toteutus*		58 200
Helmi-ohjelman muu toimeenpano*	84 900	29 050
Rakennusperintö	122 000	133 000
YHTEENSÄ	54 895 442	49 594 406

* ei eroteltu 1-6 2022

NÄKYMIÄ | ELOKUU | 2022

HÄMEEN ELY-KESKUKSEN RAHOITUSKATSAUS

Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

31.8.2022 |